

EXPUNERE DE MOTIVE

I. MOTIVUL EMITERII ACTULUI NORMATIV

Prezenta propunere legislativă are ca scop fundamental reforma sistemului penitenciar românesc prin introducerea unor modalități alternative de executare a pedepselor privative de libertate, în vederea alinierii depline la standardele constituționale, europene și internaționale în materie de drepturi ale omului și tratament uman, precum și pentru optimizarea utilizării resurselor bugetare și accelerarea recuperării prejudiciilor cauzate prin infracțiuni.

Necesitatea intervenției legislative este determinată de multiple categorii de insuficiențe și neconcordanțe ale reglementărilor actuale, identificate atât prin rapoartele Mecanismului Național de Prevenire a Torturii, cât și prin deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului în cauzele împotriva României. În primul rând, legislația în vigoare nu prevede suficiente alternative la privarea efectivă de libertate pentru infractorii cu pedepse mici și medii, care nu prezintă un pericol social crescut, ceea ce conduce la supraaglomerarea cronică a penitenciarelor și la imposibilitatea asigurării unor condiții decente de detenție. România a fost condamnată în repetate rânduri de Curtea Europeană a Drepturilor Omului pentru încălcarea articolului 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, privind interzicerea torturii și a tratamentelor inumane sau degradante, ca urmare a condițiilor precare din penitenciare, inclusiv în hotărârea-pilot Rezmișeș și alții împotriva României din anul 2017, prin care Curtea a stabilit că situația din penitenciarele românești reprezintă o problemă structurală și a solicitat statului român să adopte măsuri generale pentru remedierea acestei situații.

În al doilea rând, analiza statistică a datelor privind executarea pedepselor în România relevă faptul că rata recidivei rămâne ridicată, ceea ce demonstrează insuficiența programelor de reintegrare socială și a măsurilor de sprijin post-detenție.

În al treilea rând, impactul economic al sistemului penitenciar actual este nesustenabil. Conform datelor Administrației Naționale a Penitenciarelor, costul total pe zi/deținut (inclusiv cheltuielile cu personalul care-l păzește, bunurile și serviciile pe care le folosește deținutul precum și investițiile care se fac în sistemul penitenciar) este de aproximativ 260 lei, costul total pe an/deținut este de aproximativ 94.000 de lei, iar

media lunară a numărului de deținuți încarcerați este de 23.000 de persoane, astfel încât costul total per an cu toți deținuții din România se ridică la peste 2 miliarde lei. Prin direcționarea a aproximativ douăzeci la sută din persoanele condamnate către aceste alternative, sumele pot fi realocate pentru îmbunătățirea infrastructurii penitenciare și a programelor de reintegrare. Aceste costuri considerabile survin într-un context în care România se confruntă cu un deficit bugetar semnificativ, care impune identificarea urgentă a unor soluții care să permită utilizarea mai eficientă a resurselor publice.

În al patrulea rând, sistemul actual nu asigură recuperarea eficientă a prejudiciilor cauzate prin infracțiuni. Persoanele încarcerate nu au toate posibilitatea de a desfășura activități remunerate care să permită despăgubirea părților civile, ceea ce determină ca multe hotărâri judecătorești privind obligațiile civile să rămână neexecutate ani de zile. Această situație generează o dublă prejudiciere, atât pentru victimele infracțiunilor, care nu își pot recupera prejudiciile, cât și pentru bugetul de stat, care suportă integral costurile cu executarea pedepselor fără a beneficia de vreo contribuție din partea condamnaților.

Principiile de bază ale prezentei propuneri legislative se fundamentează pe conceptul de justiție restaurativă și pe recunoașterea faptului că pedeapsa privativă de libertate trebuie să urmărească nu doar sancționarea, ci și reeducarea și reintegrarea socială a infractorului, precum și repararea prejudiciului cauzat victimelor și societății. Alternativele la detenția clasică, respectiv executarea pedepsei la locul de muncă și executarea pedepsei închisorii la domiciliu, sunt concepute ca modalități prin care societatea poate sancționa comportamentul infracțional, menținând totodată legăturile sociale și profesionale ale condamnatului, care sunt esențiale pentru prevenirea recidivei, și asigurând în același timp recuperarea eficientă a prejudiciilor.

Elementele de noutate introduse prin prezenta propunere legislativă sunt semnificative. Pe de o parte, se instituie două modalități alternative de executare a pedepselor privative de libertate, respectiv executarea pedepsei la locul de muncă și executarea pedepsei închisorii la domiciliu, cu un set detaliat de condiții și obligații. Aceste alternative nu sunt simple beneficii acordate condamnatului, ci reprezintă modalități de executare a pedepsei care mențin caracterul sancționator, dar permit o mai bună reintegrare socială și, crucial, asigură recuperarea prejudiciilor.

Executarea pedepsei la locul de muncă poate fi dispusă de instanță pentru pedepse de până la șapte ani închisoare, în cazul infractorilor care nu au antecedente penale semnificative și pentru care există perspective reale de reeducare fără privare efectivă

de libertate. Această modalitate presupune ca persoana condamnată să își îndeplinească toate îndatoririle profesionale, cu anumite limitări privind drepturile salariale și avansarea în carieră, precum și cu obligația imperativă de a contribui la despăgubirea părții civile și la bugetul statului. Astfel, din totalul veniturilor cuvenite pentru munca prestată, se reține o cotă de 25% până la 50% la sută, care se distribuie cu următoarea ordine de prioritate: în primul rând pentru acoperirea integrală a obligațiilor civile stabilite de către instanță, afară de cazul în care partea civilă a renunțat la despăgubiri, iar în al doilea rând la bugetul statului. Această reglementare asigură că executarea pedepsei devine un instrument nu doar de sancționare și reeducare, ci și de reparare efectivă a prejudiciilor.

Executarea pedepsei închisorii la domiciliu implică restricționarea severă a libertății de mișcare, cu posibilitatea de deplasare doar pentru motive strict delimitate, precum munca, îngrijirea sănătății sau educația, precum și obligația de a presta muncă neremunerată în folosul comunității pentru o perioadă cuprinsă între 60 și 120 de zile și de a fi monitorizat prin brățară electronică. Și în acest caz, condamnatul își ia angajamentul de a achita cheltuielile judiciare și obligațiile civile față de partea civilă în termen de 6 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, sub sancțiunea înlocuirii executării pedepsei închisorii la domiciliu cu executarea pedepsei închisorii în regim de detenție sau executarea pedepsei la locul de muncă.

Ambele modalități alternative prevăd mecanisme stricte de supraveghere și criterii clare de revocare în cazul nerespectării obligațiilor sau al săvârșirii de noi infracțiuni. Astfel, se asigură caracterul sancționator al pedepsei și se protejează siguranța publică, în timp ce se permit condamnatului să mențină legăturile familiale și profesionale esențiale pentru reintegrare și, cel mai important, să contribuie efectiv la repararea prejudiciilor cauzate.

Finalitatea reglementărilor propuse este multiplă și se articulează pe mai multe direcții strategice. În primul rând, se urmărește reducerea semnificativă a supraaglomerării din penitenciarele românești prin direcționarea unui număr important de condamnați cu pedepse mici și medii către modalități alternative de executare. Estimările indică faptul că aproximativ 20% din persoanele condamnate ar putea fi îndrumate către aceste alternative, ceea ce ar elibera resurse substanțiale pentru îmbunătățirea condițiilor de detenție pentru persoanele care rămân în sistemul penitenciar clasic. În al doilea rând, se vizează reducerea ratei de recidivă prin menținerea legăturilor sociale și profesionale ale condamnatului, care constituie factori

de protecție esențiali împotriva recommiterilor de infracțiuni. În al treilea rând, se urmărește recuperarea efectivă și rapidă a prejudiciilor cauzate prin infracțiuni, atât pentru despăgubirea victimelor, cât și pentru generarea de venituri la bugetul statului. În al patrulea rând, se dorește utilizarea mai eficientă a resurselor bugetare prin reducerea costurilor cu sistemul penitenciar și realocarea sumelor economisite către alte priorități sociale.

Necesitatea parcurgerii procedurii de urgență pentru adoptarea prezentei propuneri legislative este justificată de contextul economic și social actual. România se confruntă cu un deficit bugetar semnificativ care impune măsuri imediate de eficientizare a cheltuielilor publice. Sistemul penitenciar reprezintă una dintre cele mai costisitoare componente ale sistemului de justiție, cu cheltuieli zilnice care depășesc un milion de euro. Amânarea implementării alternativelor penale înseamnă menținerea acestor costuri exorbitante pentru perioade suplimentare, în condițiile în care soluții eficiente și dovedite în alte state europene sunt disponibile și pot fi aplicate rapid. În al doilea rând, fiecare zi de întârziere în adoptarea acestei reforme înseamnă amânarea recuperării prejudiciilor din mii de dosare penale. Victimele infracțiunilor așteaptă ani de zile să își recupereze prejudiciile, deoarece persoanele condamnate aflate în penitenciare nu au posibilitatea de a genera venituri din care să poată plăti despăgubirile. Introducerea imediată a executării pedepsei la locul de muncă ar permite ca, începând din primele luni de la adoptarea legii, sumele să înceapă să curgă către părțile civile și către bugetul statului. În al treilea rând, supraaglomerarea penitenciarelor continuă să genereze condiții inumane de detenție și noi condamnări ale României la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, fiecare astfel de hotărâre implicând obligația de plată a unor despăgubiri către persoanele deținute. Adoptarea rapidă a acestei reforme poate preveni astfel de condamnări viitoare și poate economisi fonduri publice.

Prin urmare, întârzierea nejustificată a acestei reforme generează pierderi financiare zilnice pentru bugetul statului, amână recuperarea prejudiciilor victimelor și perpetuează încălcări ale drepturilor fundamentale. Procedura de urgență se impune ca o necesitate economică și socială obiectivă, pentru a permite implementarea rapidă a unor soluții care au dovedit eficiența în alte state europene și care pot genera economii bugetare substanțiale și pot accelera recuperarea prejudiciilor începând din primele luni de la intrarea în vigoare a legii.

II. IMPACTUL SOCIOECONOMIC

Impactul socioeconomic al prezentei propuneri legislative este semnificativ și se manifestă pe multiple planuri, toate contribuind la îmbunătățirea sustenabilității fiscale și la creșterea eficienței sistemului de justiție penală.

Din perspectivă macroeconomică, introducerea modalităților alternative de executare a pedepselor va conduce la reducerea substanțială a costurilor cu sistemul penitenciar. Menținerea unui deținut în penitenciar presupune cheltuieli considerabil mai mari decât monitorizarea unei persoane care execută pedeapsa la locul de muncă sau la domiciliu. Aceste sume pot fi realocate pentru îmbunătățirea infrastructurii penitenciare pentru cei care rămân în sistemul clasic, pentru finanțarea programelor de reintegrare sau pentru alte priorități bugetare.

În plus față de economiile directe, executarea pedepsei la locul de muncă generează venituri suplimentare pentru bugetul de stat prin reținerea cotei din veniturile condamnaților care nu sunt destinate despăgubirii părții civile. Astfel, impactul fiscal net al reformei este pozitiv și substanțial, contribuind la reducerea deficitului bugetar.

Un aspect esențial al impactului economic este accelerarea recuperării prejudiciilor din dosarele penale. În prezent, conform statisticilor judiciare, rata de recuperare a prejudiciilor în dosarele penale este extrem de scăzută, majoritatea hotărârilor privind obligațiile civile rămânând neexecutate ani de zile, deoarece persoanele încarcerate nu au posibilitatea de a genera venituri. Executarea pedepsei la locul de muncă asigură un mecanism automat de recuperare a prejudiciilor, prin reținerea la sursă a cotei stabilite din veniturile condamnatului. Chiar și în cazul executării pedepsei la domiciliu, obligația de a achita integral obligațiile civile în termen de șase luni, sub sancțiunea revocării alternativei, creează un stimulent puternic pentru condamnat de a-și îndeplini aceste obligații. Estimând un prejudiciu mediu de cincizeci de mii de lei per dosar și o rată de recuperare crescută de la actuala cinci la sută la treizeci la sută prin implementarea alternativelor, veniturile anuale suplimentare pentru părțile civile ar putea depăși o sută de milioane de lei, reprezentând o reparare reală a prejudiciilor suferite de victime și de societate.

Din perspectiva mediului de afaceri, propunerea legislativă are un impact pozitiv prin menținerea forței de muncă calificate în circuitul economic. Persoanele care execută pedeapsa la locul de muncă continuă să contribuie la producția de bunuri și servicii, să plătească impozite și contribuții sociale și să mențină relațiile contractuale cu angajatorii.

Totodată, angajatorii beneficiază de continuitatea activității și evită costurile asociate cu înlocuirea angajaților, care pot fi substanțiale în cazul personalului specializat. Menținerea în activitate a aproximativ trei mii de persoane care ar executa pedeapsa la locul de muncă în loc să fie încarcerate reprezintă o contribuție la Produsul Intern Brut estimată la aproximativ două sute de milioane de lei anual, precum și încasări fiscale suplimentare de aproximativ șaiszeci de milioane de lei din impozite și contribuții sociale.

Impactul social este de asemenea major. Pe de o parte, menținerea legăturilor familiale și comunitare ale persoanelor condamnate contribuie la stabilitatea socială și la protecția interesului copiilor acestora. Studiile internaționale demonstrează că copiii ai căror părinți sunt încarcerați au un risc crescut de a dezvolta probleme de comportament, tulburări emoționale și dificultăți școlare, iar menținerea contactului cu părintele și posibilitatea ca acesta să contribuie material la întreținerea familiei reduce semnificativ aceste riscuri. Pe de altă parte, reducerea recidivei prin programe eficiente de reintegrare socială contribuie la scăderea criminalității și la creșterea siguranței publice, ceea ce beneficiază întreaga societate.

Experiența internațională confirmă eficiența alternativelor penale. În țări unde astfel de alternative sunt aplicate pe scară largă, ratele de recidivă sunt semnificativ mai mici decât în țările care se bazează preponderent pe închisoare. Reducerea ratei de recidivă cu zece puncte procentuale ar genera economii anuale de peste două sute de milioane de lei pentru bugetul de stat, prin reducerea costurilor cu judecarea noilor cauze penale, cu executarea noilor pedepse și cu prejudiciile cauzate de noile infracțiuni.

În ceea ce privește impactul asupra mediului înconjurător, acesta este indirect, dar pozitiv. Reducerea numărului de persoane deținute în penitenciarele clasice va conduce la o presiune mai mică asupra sistemelor de salubritate, aprovizionare cu apă și gestionare a deșeurilor din aceste unități, contribuind la reducerea amprente de mediu a sistemului penitenciar.

Evaluarea costurilor și beneficiilor relevă un raport extrem de favorabil. Deși implementarea inițială a noilor măsuri presupune investiții în sisteme de monitorizare electronică și instruirea personalului, aceste costuri vor fi recuperate în mai puțin de trei luni prin economiile generate la costurile cu detenția și prin veniturile suplimentare la bugetul statului. Începând din al doilea an, reforma va genera economii nete anuale, contribuind semnificativ la reducerea deficitului bugetar și la îmbunătățirea sustenabilității fiscale.

III. IMPACTUL FINANCIAR ASUPRA BUGETULUI GENERAL CONSOLIDAT

Implementarea prezentei propuneri legislative implică un profil de cheltuieli și venituri favorabil, cu Investiții inițiale moderate care sunt rapid recuperate prin economii substanțiale și generarea de venituri noi. Impactul financiar trebuie analizat atât pe termen scurt, pentru anul curent și următorii doi ani, cât și pe termen lung, pe o perioadă de cinci ani.

Pe termen scurt, pentru anul curent și pentru următorii doi ani, se estimează următoarele categorii de cheltuieli suplimentare pentru bugetul Ministerului Justiției prin Administrația Națională a Penitenciarelor.

Prima categorie de cheltuieli se referă la achiziționarea și instalarea sistemelor de monitorizare electronică prin brățări electronice pentru persoanele care execută pedeapsa închisorii la domiciliu. În plus, este necesară achiziționarea și instalarea platformei centrale de monitorizare, care permite urmărirea în timp real a tuturor persoanelor monitorizate. Nu în ultimul rând, costurile de mentenanță și operare a sistemului, incluzând licențe software, servicii de telecomunicații și personal tehnic. Aceste cheltuieli vor fi suportate din bugetul Ministerului Justiției în primii doi ani de implementare, cu posibilitatea atragerii de fonduri europene pentru modernizarea sistemului de justiție prin Programul Operațional Capacitate Administrativă.

A doua categorie de cheltuieli se referă la formarea și instruirea personalului implicat în implementarea alternativelor penale. Vor fi organizate programe intensive de formare pentru consilierii de probațiune, programe de formare pentru magistrați, și programe de formare pentru personalul tehnic care va opera sistemul de monitorizare electronică. Aceste cheltuieli sunt necesare pentru asigurarea unei implementări eficiente a noilor prevederi legislative și vor fi concentrate în primul an de aplicare a legii.

A treia categorie de cheltuieli se referă la campanii de informare publică și la elaborarea materialelor informative pentru persoanele condamnate și pentru angajatori.

În ceea ce privește veniturile, implementarea executării pedepsei la locul de muncă va genera venituri suplimentare semnificative la bugetul de stat începând din primele luni de aplicare a legii. Estimând că în primul an aproximativ două mii de persoane vor executa pedeapsa la locul de muncă, cu un salariu mediu lunar de patru mii de lei și o cotă medie de reținere de treizeci și cinci la sută, din care jumătate este destinată despăgubirii părții civile și jumătate bugetului statului, veniturile anuale la bugetul statului din această sursă sunt estimate la aproximativ treizeci și patru de

milioane de lei în primul an. În al doilea an, pe măsură ce numărul de persoane care execută pedeapsa la locul de muncă crește la aproximativ trei mii, veniturile anuale sunt estimate la aproximativ cincizeci și unu de milioane de lei. În al treilea an, cu aproximativ patru mii de persoane, veniturile anuale ajung la aproximativ șaiszeci și opt de milioane de lei.

În plus, economiile generate prin reducerea populației penitenciare sunt substanțiale.

Pe termen lung, pe o perioadă de cinci ani, beneficiile financiare ale reformei devin și mai evidente. Economii cumulate pe cinci ani, considerând o creștere graduală a numărului de persoane direcționate către alternative până la cinci mii în al cincilea an.

În plus față de aceste beneficii directe și imediate, reforma va genera și beneficii indirecte pe termen lung prin reducerea ratei de recidivă. Fiecare reducere cu un punct procentual a ratei de recidivă generează economii anuale estimate la douăzeci de milioane de lei prin reducerea costurilor cu judecarea noilor cauze penale, cu executarea noilor pedepse și cu prejudiciile cauzate de noile infracțiuni. Estimând o reducere a ratei de recidivă cu zece puncte procentuale după cinci ani de implementare a reformei, economiile anuale suplimentare ar ajunge la două sute de milioane de lei, consolidând și mai mult sustenabilitatea fiscală pe termen lung.

Este important de subliniat că toate aceste estimări sunt conservative și se bazează pe experiența internațională din țări cu sisteme similare de alternative penale. Impactul real ar putea fi și mai favorabil dacă implementarea este eficientă și dacă reforma este însoțită de măsuri complementare de îmbunătățire a programelor de reintegrare socială.

IV. IMPACTUL ASUPRA SISTEMULUI JURIDIC

Prezenta propunere legislativă se înscrie în contextul mai larg al armonizării legislației naționale cu standardele europene și internaționale în materie de drepturi ale omului și de tratament al persoanelor private de libertate. Principalele implicații ale noii reglementări asupra legislației în vigoare constau în modificarea și completarea Codului penal prin introducerea a două noi secțiuni care reglementează executarea pedepsei la locul de muncă și executarea pedepsei închisorii la domiciliu.

Din perspectiva compatibilității cu reglementările unionale, propunerea legislativă este pe deplin conformă cu acquis-ul unional în materie de drepturi fundamentale. Deși

Uniunea Europeană nu are o competență directă în materia dreptului penal substanțial și a executării pedepselor, acestea rămânând în competența statelor membre, există numeroase instrumente de soft law și jurisprudență a Curții de Justiție a Uniunii Europene care stabilesc standarde minime ce trebuie respectate. Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene consacră la articolul patru interzicerea torturii și a tratamentelor inumane sau degradante, ceea ce impune statelor membre obligația de a asigura condiții decente de detenție și de a explora alternative la privarea de libertate care să fie mai puțin restrictive și mai respectuoase față de demnitatea umană.

Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind Regulile Penitenciare Europene, revizuită în anul două mii șase, recomandă statelor membre să dezvolte și să promoveze alternative la detenție, recunoscând că privarea de libertate trebuie să fie folosită ca ultimă măsură și că alternativele pot fi la fel de eficiente în prevenirea criminalității, fiind totodată mai puțin costisitoare și mai respectuoase față de drepturile omului. De asemenea, Recomandarea CM/Rec (două mii paisprezece) patru a Comitetului de Miniștri către statele membre privind sancțiunile electronice subliniază beneficiile monitorizării electronice ca alternativă la detenție și furnizează ghiduri detaliate privind implementarea acestor sisteme în conformitate cu standardele europene de protecție a datelor și de respectare a vieții private.

Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului este deosebit de relevantă pentru înțelegerea necesității prezentei reforme legislative. În cauzele împotriva României, cum ar fi Bragadireanu împotriva României, Iacov Stanciu împotriva României, și altele, Curtea a constatat încălcarea articolului trei din Convenția Europeană a Drepturilor Omului ca urmare a supraaglomerării penitenciarelor și a condițiilor precare de detenție. În hotărârea-pilot Rezmiș și alții împotriva României din anul două mii șaptesprezece, Curtea a stabilit că situația din penitenciarele românești reprezintă o problemă structurală și a solicitat statului român să adopte măsuri generale pentru remedierea acestei situații, inclusiv prin reducerea populației penitenciare prin dezvoltarea de alternative la detenție. Prezenta propunere legislativă răspunde direct acestor solicitări ale Curții Europene prin introducerea de alternative concrete și bine reglementate la detenția clasică.

În ceea ce privește principiul proporționalității pedepselor, consacrat de jurisprudența Curții Constituționale a României, introducerea alternativelor permite instanțelor să individualizeze mai bine pedeapsa în funcție de gradul de pericol social al infractorului, de circumstanțele concrete ale cauzei și de perspectivele de reeducare.

Executarea pedepsei la locul de muncă și executarea pedepsei închisorii la domiciliu oferă instanțelor instrumente flexibile care permit sancționarea comportamentului infracțional menținând totodată caracterul proporțional al pedepsei și evitând consecințele disproporționate ale încarcerării pentru infracțiuni mai puțin grave.

Din perspectiva principiului legalității pedepsei, reglementarea detaliată a condițiilor, obligațiilor și procedurilor de aplicare a alternativelor asigură previzibilitatea și certitudinea juridică. Atât condamnatul, cât și instanțele de judecată și organele de executare dispun de criterii clare și obiective pentru determinarea eligibilității pentru alternative, pentru stabilirea obligațiilor concrete și pentru revocarea alternativelor în caz de nerespectare. Această claritate legislativă este esențială pentru respectarea principiului legalității și pentru evitarea aplicării arbitrare sau discriminatorii a alternativelor.

În ceea ce privește implicațiile asupra legislației interne, propunerea legislativă asigură coerența sistemului juridic prin coordonarea dispozițiilor din Codul penal cu cadrul procedural existent. Modificările aduse Codului penal prin introducerea executării pedepsei la locul de muncă și a executării pedepsei închisorii la domiciliu se vor aplica în coordonare cu dispozițiile Legii privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate, care reglementează cadrul instituțional și procedural pentru executarea pedepselor. De asemenea, sistemul de probațiune va avea un rol esențial în supravegherea persoanelor care execută pedepse prin modalități alternative.

Un aspect important al impactului asupra sistemului juridic îl constituie și necesitatea adaptării practicii judiciare la noile reglementări. Instanțele de judecată vor trebui să evalueze în fiecare caz concret dacă sunt îndeplinite condițiile pentru aplicarea alternativelor la detenția clasică și să motiveze în mod corespunzător soluțiile adoptate. Pentru a asigura o practică judiciară unitară, se impune elaborarea unor ghiduri metodologice de către Înalta Curte de Casație și Justiție și organizarea de programe de formare pentru judecători și procurori. Aceste ghiduri vor trebui să clarifice criteriile de evaluare a condițiilor prevăzute de lege, cum ar fi aprecierea că sunt suficiente temeiuri ca scopul pedepsei să fie atins fără privare de libertate, evaluarea eforturilor depuse de inculpat pentru diminuarea consecințelor infracțiunii și stabilirea cotei de reținere din veniturile condamnatului în funcție de quantumul veniturilor și de îndatoririle pentru întreținerea altor persoane.

De asemenea, este necesară și formarea personalului din sistemul penitenciar și din serviciile de probațiune pentru a putea implementa în mod eficient noile prevederi

legislative. Consilierii de probațiune vor trebui instruiți în tehnicile specifice de supraveghere a persoanelor care execută pedepse prin modalități alternative, în managementul riscului de recidivă și în metodele de sprijinire a reinserției sociale. Personalul tehnic va trebui format în operarea sistemelor de monitorizare electronică și în gestionarea platformei centrale de monitorizare.

În ceea ce privește măsurile viitoare de armonizare, după adoptarea prezentei legi va fi necesară elaborarea unor acte normative secundare pentru reglementarea detaliilor de aplicare. În primul rând, va fi necesară adoptarea unei hotărâri de guvern pentru stabilirea procedurilor concrete de aplicare a executării pedepsei la locul de muncă și a executării pedepsei închisorii la domiciliu, incluzând modelele de formulare, termenele procedurale și atribuțiile specifice ale fiecărei instituții implicate. În al doilea rând, va fi necesară adoptarea unui ordin al ministrului justiției pentru reglementarea funcționării sistemului de monitorizare electronică, incluzând specificațiile tehnice ale dispozitivelor, protocoalele de instalare și întreținere, procedurile de gestionare a alertelor și măsurile de securitate a datelor. În al treilea rând, vor trebui încheiate protocoale de colaborare între Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne și Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă pentru asigurarea unui flux eficient de informații și pentru coordonarea activităților de supraveghere și sprijinire a condamnaților.

Este de remarcat că experiența internațională oferă numeroase modele de bune practici care pot fi adaptate la specificul sistemului juridic românesc. În țări europene executarea pedepselor prin modalități alternative este extrem de dezvoltată și beneficiază de sisteme sofisticate de monitorizare și supraveghere. Studiile comparative demonstrează că eficiența acestor alternative depinde în mare măsură de calitatea supravegherii, de existența unor programe structurate de sprijin pentru reintegrare și de colaborarea strânsă între toate instituțiile implicate. Implementarea reformei în România ar trebui să beneficieze de această experiență acumulată și să evite erorile făcute de alte state în fazele inițiale de implementare.

V. CONSULTĂRILE DERULATE ÎN VEDEREA ELABORĂRII PROIECTULUI DE ACT NORMATIV

În procesul de elaborare a prezentei propuneri legislative au fost derulate consultări extinse cu reprezentanți ai tuturor categoriilor de actori relevanți din sistemul de justiție penală și din societatea civilă. Aceste consultări au avut ca scop asigurarea

unei fundamentări solide a soluțiilor legislative propuse, identificarea tuturor aspectelor practice care pot influența implementarea reformei și obținerea unui sprijin larg pentru măsurile propuse.

În primul rând, au fost consultați reprezentanți ai Administrației Naționale a Penitenciarelor, care au furnizat date statistice esențiale privind populația penitenciară, capacitatea de cazare, situația personalului și principalele probleme cu care se confruntă sistemul penitenciar. Aceste date au confirmat amploarea problemei supraaglomerării și au evidențiat necesitatea unor soluții imediate și eficiente. De asemenea, au fost consultați directori de penitenciare, care au oferit o perspectivă practică asupra fezabilității măsurilor propuse și asupra nevoilor concrete din teren. Reprezentanții Administrației Naționale a Penitenciarelor au salutat introducerea alternativelor la detenția clasică ca o soluție viabilă pentru reducerea supraaglomerării și au subliniat importanța asigurării resurselor necesare pentru implementarea eficientă a sistemului de monitorizare și supraveghere.

În al doilea rând, au fost consultați magistrați cu experiență în materia dreptului penal și a executării pedepselor. Aceștia au analizat prevederile propuse din perspectiva aplicabilității practice și a compatibilității cu principiile generale ale dreptului penal, oferind recomandări valoroase privind formularea criteriilor de eligibilitate pentru alternative și a condițiilor de revocare. Magistrații consultați au subliniat importanța menținerii caracterului sancționator al pedepsei chiar și în cazul alternativelor și necesitatea unor mecanisme clare de monitorizare și control.

În al treilea rând, au fost consultate organizații neguvernamentale active în domeniul drepturilor omului, al reformei sistemului de justiție penală și al sprijinirii victimelor infracțiunilor. Aceste organizații au adus o perspectivă valoroasă privind experiența internațională în materie de alternative penale și au oferit recomandări bazate pe bunele practici din alte state. Un accent deosebit a fost pus pe necesitatea de a asigura recuperarea efectivă a prejudiciilor cauzate victimelor, aspect care a fost integrat ca prioritate în mecanismul de distribuire a cotelor reținute din veniturile condamnaților. Organizațiile care lucrează cu victimele infracțiunilor au subliniat faptul că o reformă reală a sistemului penal trebuie să aibă în vedere nu doar condamnatul, ci și drepturile și nevoile victimelor, inclusiv dreptul la reparare efectivă a prejudiciilor.

În al patrulea rând, au fost consultați reprezentanți ai mediului de afaceri și ai sindicatelor, pentru a evalua impactul alternativelor asupra angajatorilor și asupra relațiilor de muncă. Angajatorii consultați au exprimat în general o atitudine favorabilă

față de executarea pedepsei la locul de muncă, considerând că menținerea angajatului în activitate este preferabilă înlocuirii acestuia, cu condiția asigurării unor garanții clare privind siguranța la locul de muncă și confidențialitatea situației penale a angajatului față de ceilalți colegi. Sindicatele au solicitat clarificări privind drepturile salariale ale persoanelor care execută pedeapsa la locul de muncă și privind impactul asupra drepturilor celorlalți angajați, aspecte care au fost integrate în formularea finală a prevederilor legale.

În al cincilea rând, au fost consultați experți în domeniul criminologiei, al sociologiei și al asistenței sociale, care au analizat fundamentul științific al alternativelor penale și au oferit date empirice privind eficiența acestora în reducerea recidivei. Studiile prezentate de acești experți au confirmat că menținerea legăturilor sociale și profesionale ale condamnatului reprezintă factori de protecție esențiali împotriva recommiterii de infracțiuni și că alternativele bine implementate pot avea rate de succes comparabile sau chiar superioare detenției clasice, cu costuri mult mai reduse.

Pe data de 30 septembrie 2025 a avut loc o dezbatere amplă la Palatul Parlamentului, în Sala Drepturilor Omului, la care au participat reprezentanți ai tuturor categoriilor menționate anterior, precum și reprezentanți ai ministerelor implicate în proces, ai comisiilor parlamentare de specialitate, ai instituțiilor academice și avocați. Această dezbatere a permis o analiză aprofundată a tuturor aspectelor reformei și a generat un consens larg privind necesitatea și urgența adoptării alternativelor penale. Propunerile concrete formulate în cadrul acestei debateri au fost integrate în versiunea finală a propunerii legislative, asigurând astfel că reforma reflectă nu doar viziunea inițiatorilor, ci și expertiza colectivă a tuturor actorilor relevanți din sistem.

Este important de subliniat că procesul de consultare a fost transparent și incluziv, toate documentele de lucru și versiunile preliminare ale propunerii legislative fiind puse la dispoziția participanților pentru comentarii și observații. Feedback-ul primit a fost analizat cu atenție și a contribuit la îmbunătățirea substanțială a calității reglementării propuse.

VI. ACTIVITĂȚILE DE INFORMARE PUBLICĂ PRIVIND ELABORAREA ȘI IMPLEMENTAREA PROIECTULUI DE ACT NORMATIV

Transparența procesului legislativ și implicarea cetățenilor în dezbaterea publică a reformelor legislative reprezintă principii fundamentale ale statului de drept democratic.

În conformitate cu aceste principii, prezenta propunere legislativă va face obiectul unui amplu proces de informare publică și consultare a tuturor părților interesate.

După adoptarea legii, va fi elaborată o strategie cuprinzătoare de comunicare pentru informarea publicului larg privind noile reglementări și implicațiile acestora. Această strategie va fi coordonată de Ministerul Justiției în colaborare cu Administrația Națională a Penitenciarelor și va include multiple canale de comunicare pentru a asigura o acoperire maximă.

Pentru mass-media, vor fi organizate conferințe de presă și vor fi elaborate comunicate de presă detaliate care vor explica raționamentul reformei, beneficiile economice și sociale așteptate și mecanismele concrete de implementare. Va fi creat un punct focal pentru jurnaliști, unde aceștia vor putea obține informații suplimentare și clarificări privind aspectele tehnice ale reformei. Experiența internațională arată că acoperirea mediatică pozitivă și echilibrată a reformelor sistemului penal este esențială pentru obținerea sprijinului public și pentru reducerea stigmatizării persoanelor care beneficiază de alternative.

Pentru angajatori, vor fi elaborate materiale informative specifice care vor explica mecanismul executării pedepsei la locul de muncă, obligațiile și drepturile angajatorului, garanțiile privind siguranța la locul de muncă și confidențialitatea. Aceste materiale vor fi distribuite prin intermediul camerelor de comerț și industrie, al confederațiilor patronale și al asociațiilor profesionale. De asemenea, vor fi organizate seminarii informative pentru reprezentanții mediului de afaceri, în cadrul cărora vor fi prezentate detalii practice privind colaborarea cu sistemul de probațiune și cu autoritățile judiciare.

Pentru autoritățile locale, vor fi organizate sesiuni de instruire privind rolul acestora în sprijinirea reinserției sociale a persoanelor care execută pedepse prin modalități alternative. Primarii și reprezentanții serviciilor sociale locale vor fi informați despre mecanismele de colaborare cu serviciile de probațiune și despre resursele disponibile pentru sprijinirea condamnaților.

Pe tot parcursul implementării reformei, Ministerul Justiției va menține un site web dedicat care va furniza informații actualizate privind progresul implementării, date statistice, răspunsuri la întrebări frecvente și exemple de bune practici. Acest site va funcționa ca un hub central de informații pentru toate categoriile de părți interesate și va facilita transparența procesului de implementare.

De asemenea, va fi creat un mecanism de feedback prin care cetățenii, profesioniștii din sistem și alte părți interesate vor putea transmite observații, sugestii și sesizări privind implementarea reformei. Acest feedback va fi analizat periodic și va informa ajustările necesare ale politicilor și procedurilor de implementare.

VII. MĂSURILE DE IMPLEMENTARE

Implementarea cu succes a prezentei propuneri legislative necesită adoptarea unui set complex de măsuri organizatorice, administrative și instituționale, atât la nivelul administrației publice centrale, cât și la nivelul administrației publice locale. Aceste măsuri trebuie să asigure nu doar intrarea formală în vigoare a noilor dispoziții legale, ci și crearea capacității instituționale necesare pentru aplicarea lor efectivă și pentru atingerea obiectivelor de reducere a costurilor bugetare și de accelerare a recuperării prejudiciilor.

La nivelul Ministerului Justiției, prin Administrația Națională a Penitenciarelor, vor fi necesare mai multe categorii de măsuri. În primul rând, va fi înființată o structură dedicată coordonării implementării alternativelor penale, care va avea responsabilitatea de a asigura funcționarea sistemului de monitorizare electronică, de a coordona activitatea serviciilor de probațiune în legătură cu supravegherea persoanelor care execută pedeapsa la locul de muncă sau la domiciliu și de a gestiona relațiile cu angajatorii și cu alte instituții implicate. Această structură va avea un personal specializat, format din juriști, asistenți sociali, psihologi și tehnicieni IT. Este estimat că vor fi necesare aproximativ cincizeci de posturi noi la nivel central și aproximativ o sută cincizeci de posturi la nivel regional pentru asigurarea funcționării eficiente a sistemului.

În al doilea rând, va fi elaborat un plan detaliat de achiziție și implementare a sistemului de monitorizare electronică. Acest plan va include specificațiile tehnice detaliate ale dispozitivelor de monitorizare, cerințele privind platforma centrală de monitorizare, protocoalele de instalare și întreținere, măsurile de securitate a datelor și procedurile de gestionare a alertelor. Achiziția va fi realizată prin proceduri competitive transparente, în conformitate cu legislația privind achizițiile publice, pentru a asigura obținerea celor mai bune condiții de preț și calitate. Este prevăzut ca procesul de achiziție să fie finalizat în termen de șase luni de la intrarea în vigoare a legii, pentru a permite începerea imediată a aplicării alternativei executării pedepsei închisorii la domiciliu.

În al treilea rând, va fi elaborată o strategie de formare și dezvoltare profesională pentru personalul implicat în implementarea alternativelor. Această strategie va include programe intensive de formare pentru consilierii de probațiune, care vor învăța tehnicile specifice de supraveghere a persoanelor care execută pedepse prin modalități alternative, managementul riscului de recidivă și metodele de sprijinire a reinserției sociale. De asemenea, vor fi organizate programe de formare pentru magistrați, care vor include module privind criteriile de aplicare a alternativelor, metodologia de evaluare a îndeplinirii condițiilor legale și bunele practici din alte state în materie de alternative la detenția clasică. Personalul tehnic care va opera sistemul de monitorizare electronică va primi instruire specializată de la furnizorul sistemului. Programele de formare vor fi lansate imediat după adoptarea legii și vor continua pe parcursul primilor doi ani de implementare pentru a acoperi întregul personal relevant.

La nivelul Direcției Naționale de Probațiune vor fi adoptate măsuri pentru consolidarea capacității de supraveghere. Va fi realizată o evaluare detaliată a necesarului de personal suplimentar, ținând cont de creșterea anticipată a numărului de persoane supravegheate ca urmare a implementării alternativelor. Este estimat că va fi necesar un plus de aproximativ trei sute de consilieri de probațiune pentru a asigura o supraveghere eficientă, menținând un raport optim consilier-beneficiar care să permită intervenții individualizate și de calitate. Recrutarea acestui personal va fi prioritarizată și va beneficia de campanii țintite de atragere a candidaților cu calificări relevante în asistență socială, psihologie, sociologie sau drept.

De asemenea, vor fi elaborate protocoale detaliate de supraveghere specifice pentru fiecare modalitate alternativă. Pentru executarea pedepsei la locul de muncă, protocolul va stabili frecvența vizitelor la locul de muncă, metodologia de verificare a îndeplinirii obligațiilor profesionale, procedurile de comunicare cu angajatorii și mecanismele de raportare a eventualelor probleme. Pentru executarea pedepsei închisorii la domiciliu, protocolul va stabili procedurile de instalare și monitorizare a brățării electronice, frecvența vizitelor la domiciliu, metodologia de verificare a respectării restricțiilor de deplasare și procedurile de gestionare a alertelor generate de sistemul de monitorizare.

La nivelul Ministerului Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale, prin Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, vor fi adoptate măsuri pentru facilitarea menținerii în muncă a persoanelor care execută pedeapsa la locul de muncă și pentru sprijinirea reintegrării profesionale a celor care execută pedeapsa închisorii la

domiciliu. Agențiile județene pentru ocuparea forței de muncă vor fi instruite să ofere servicii de consiliere profesională și de mediere a muncii adaptate nevoilor specifice ale acestor persoane.

Un aspect esențial al măsurilor de implementare îl constituie monitorizarea și evaluarea continuă a reformei. Administrația Națională a Penitenciarelor va implementa un sistem de colectare și analiză a datelor privind aplicarea alternativelor, care va permite urmărirea în timp real a indicatorilor cheie de performanță, cum ar fi numărul de persoane care beneficiază de fiecare alternativă, rata de revocare, rata de recidivă, sumele recuperate pentru despăgubirea părților civile, veniturile generate la bugetul statului și economiile realizate prin reducerea populației penitenciare. Aceste date vor fi compilate în rapoarte trimestriale în primii doi ani și semestriale ulterior, care vor fi prezentate Parlamentului României prin comisiile de specialitate.

Pe baza acestor rapoarte de monitorizare, vor putea fi identificate eventualele disfuncționalități în implementare și vor putea fi adoptate măsuri corective rapide. De asemenea, rapoartele vor furniza baza pentru evaluarea pe termen mediu și lung a impactului reformei asupra sistemului penitenciar, asupra ratei de criminalitate și asupra bugetului de stat, permitând ajustări ale politicilor publice în funcție de rezultatele observate.

Pentru asigurarea succesului implementării, este esențială colaborarea strânsă între toate instituțiile implicate. Vor fi constituite grupuri de lucru interinstituționale la nivel central și regional, care vor avea responsabilitatea de a coordona activitățile de implementare, de a rezolva problemele operaționale care pot apărea și de a asigura un flux eficient de informații între instituții. Aceste grupuri de lucru vor include reprezentanți ai Ministerului Justiției, ai Administrației Naționale a Penitenciarelor, ai Direcției Naționale de Probațiune, ai Ministerului Afacerilor Interne, ai instanțelor judecătorești și ai organizațiilor neguvernamentale relevante.

VIII. CONCLUZII

În concluzie, prezenta propunere legislativă reprezintă o reformă necesară și oportună a sistemului penitenciar românesc, care răspunde atât obligațiilor internaționale și europene ale statului român în materie de drepturi ale omului, cât și imperativelor economice actuale de eficientizare a cheltuielilor publice și de accelerare a recuperării prejudiciilor din dosarele penale. Soluțiile legislative propuse sunt temeinic

fundamentate pe experiența internațională, pe recomandările organismelor europene și pe consultările extinse cu toate categoriile de actori relevanți.

Introducerea executării pedepsei la locul de muncă și a executării pedepsei închisorii la domiciliu ca alternative la detenția clasică pentru infractorii cu pedepse mici și medii, care nu prezintă un pericol social crescut, va permite reducerea semnificativă a populației penitenciare și va elibera resurse substanțiale pentru îmbunătățirea condițiilor de detenție pentru cei care rămân în sistemul penitenciar clasic. Totodată, menținerea legăturilor sociale și profesionale ale persoanelor condamnate va contribui la reducerea ratei de recidivă și la creșterea siguranței publice pe termen lung.

Din perspectivă economică și financiară, reforma va genera beneficii substanțiale și imediate pentru bugetul de stat. Economii anuale directe prin reducerea costurilor cu detenția sunt estimate la peste trei sute patruzeci și cinci de milioane de lei, în timp ce veniturile anuale la bugetul statului din reținerea cotelor din veniturile condamnaților pot depăși șaiszeci de milioane de lei. Cel mai important, reforma va accelera dramatic recuperarea prejudiciilor din dosarele penale, atât pentru despăgubirea victimelor, cât și pentru generarea de venituri la bugetul statului. Mecanismul automat de reținere la sursă asigură că obligațiile civile sunt îndeplinite efectiv, nu rămân simple înscrisuri fără acoperire. Estimările indică faptul că recuperarea suplimentară a prejudiciilor de către părțile civile ar putea depăși o sută de milioane de lei anual, reprezentând o reparare reală și substanțială a daunelor cauzate prin infracțiuni.

Necesitatea parcurgerii procedurii de urgență este justificată de contextul actual al deficitului bugetar semnificativ cu care se confruntă România și de Imperativul accelerării recuperării prejudiciilor. Fiecare zi de întârziere în adoptarea acestei reforme înseamnă costuri suplimentare pentru sistemul penitenciar, amânarea recuperării prejudiciilor din mii de dosare penale și perpetuarea unor condiții de detenție care expun statul român riscului de noi condamnări la Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Implementarea rapidă a alternativelor penale poate genera economii bugetare substanțiale și poate accelera recuperarea prejudiciilor începând din primele luni de la intrarea în vigoare a legii, contribuind astfel la îmbunătățirea sustenabilității fiscale și la realizarea justiției pentru victimele infracțiunilor.

Experiența internațională demonstrează că alternativele penale bine implementate sunt la fel de eficiente ca detenția clasică în prevenirea recidivei, fiind totodată semnificativ mai puțin costisitoare și mai respectuoase față de drepturile omului. Adoptarea prezentei reforme permite României să beneficieze de această experiență

acumulată și să se alinieze la standardele europene în materie de executare a pedepselor.

Pentru toate aceste motive, solicităm Parlamentului României să adopte prezenta propunere legislativă în procedură de urgență, contribuind astfel la modernizarea sistemului de justiție penală, la consolidarea statului de drept, la îmbunătățirea sustenabilității fiscale și la realizarea efectivă a justiției pentru victimele infracțiunilor în România.

INIȚIATOR:

Deputat AUR Laura Gherasim

LISTA

Susținătorilor propunerii legislative – Lege pentru completarea Legii nr. 286/2009
privind Codul penal

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
01	ȚIU MIHAI-ADRIAN	S.O.S.RO	
02	CHIRIȚA RAZVAN-MIDEL	POT	
03	PORUMBOLU GABRIELA	POT	
04	GRONĂ CĂLIN FLORIN	INDEPENDENT	
05	CSILLAG ANDREI	Independenț	
06.	^{Declara} Eduard Petru	Independenț	
07	SIMU AURORA-TASICA	INDEPENDENT	
08	CIUBUC CIPRIAN	INDEPENDENT	
09	MACOVEI ILE SIMONA-ELENA	S.O.S. RO	
10	TOUZA ILE	PSD	
11	MITREA DUMITRIANA	AUR	
12	COZANA ALEXANDRA	NAȚIONAL	
13	ANDRUSCĂ UCRAN	PSD	
14	IONASCU RAZVAN MIHAIL	MEARKIAT	

LISTA

Suținătorilor propunerii legislative – Lege pentru completarea Legii nr. 286/2009
privind Codul penal

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
15	RĂDUCEA VALENTIN	POT	
16	Trănga Mariana	Indep	
17	LENGHEZ GHEORGHE	MIN	
18	Vasilescu Virginia	SOSR	
19	Ionel. Gărdescu.	S.O.S. RO	
20	CARAGĂȚĂ FLORENTIN	S.O.S. RO	
21	CÎMPIANU ANDREEA PETRONELA	S.O.S. RO	
22	OLTEANU SORIN	S.O.S. RO	
23	IONESCU TUDOR	S.O.S. RO	
24	BABĂȘ MARGARETA	S.O.S. RO	
25	S. ION Nicolae	S.O.S. RO	
26	VIDRA VLAD ANDREI	S.O.S. RO	
27	MATICHESCU MIRCEA	PSD	
28	IȘAC MARIUS	PSD	

**Susținătorilor propunerii legislative – Lege pentru completarea Legii nr. 286/2009
privind Codul penal**

[illegible]

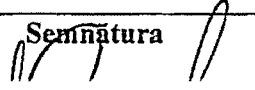
LISTA

Susținătorilor propunerii legislative – Lege pentru completarea Legii nr. 286/2009
privind Codul penal

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
1.	SIMION GEORGE NICOLAE	AUR	
2.	CIOBULEA ALEXANDRU CĂTĂLIN	AUR	
3.	Constantinescu Anabela	AUR	
4.	Munteanu Nădăria	AUR	
5.	Butucă Cristina-Julia	AUR	
6.	GURCU SILVIU - BOGDAN	AUR	
7.	MACAL MONICA	AUR	
8.	MITHAESCU MUGUR	AUR	
9.	FLOREA GABRIEL	AUR	
10.	VRANU GEORGE	AUR	
11.	Lucian Florin PUȘCĂȘU	AUR	
12.	NEGOCESCU MIHAIL-BOGDAN	AUR	
13.	MITREA DUMITRIU	AUR	
14.	VALEA-FUDOR LIDIA	AUR	

LISTA

Susținătorilor propunerii legislative – Lege pentru completarea Legii nr. 286/2009
privind Codul penal

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
15.	PARASCHIU CĂRIAN	AUR	
16.	ȚOPUȚI FLORENTIN	AUR	
17.	BARBĂNEȘU VALENTIN	AUR	
18.	VULPOIU DOREL	AUR	
19.	POPESCU ANTONIO	AUR	
20.	COTTA DRĂGOȘ	AUR	
21.	CALIN GABRIEL MATEI	AUR	
22.	COLEȘA IULIAN	AUR	
23.	DANICĂ SILVIU	AUR	
24.	GHEORGHE IONEL	AUR	
25.	IOSUB COSMIN TEODOR	AUR	
26.	GHEORGHE MIHAI CLAUDIU	AUR	
27.	DASCĂLU CRISTINA EMANUELA	AUR	
28.	MICLĂU SAMUEL - MIRAL	AUR	

LISTA

Susținătorilor propunerii legislative – Lege pentru completarea Legii nr. 286/2009
privind Codul penal

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
29.	PASCARIU MIMAI-COSMIN	AUR	
30.	SORIN MUNCAȘU	AUR	
31.	MIMDRESCU MIC.	AUR.	
32.	COSMIN CONESCU	AUR	
33.	PUȘCĂȘU PETRE	AUR	
34.	HRISTU COSMIN	AUR	
35.	BĂDĂLĂ T. Ștefan	AUR	
36.	ȚÎLEA ATRU	AUR.	
37.	Serban Gicuș	AUR	
38.	GHOSU VERONICA	AUR	
39.	BORDIAN ALEXANDRU	AUR	
40.	TANĂSA DAN	AUR	
41.	MUSĂ LUCIA	AUR	
42.	Negrea Petru	AUR	

**Susținătorilor propunerii legislative – Lege pentru completarea Legii nr. 286/2009
privind Codul penal**

[illegible]

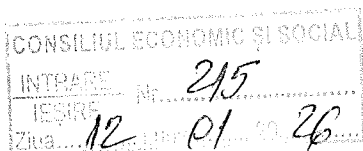
LISTA

Susținătorilor propunerii legislative - Lege pentru completarea Legii nr. 286/2009
privind Codul penal

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
1.	PEIU PETRIȘOR	AUR	
2.	VLAHU NICOLAE	AUR	
3.	Pete Gheorghe Gheorghe	AUR	
4.	CHEITĂ COSTACHE	AUR	
5.	IACOB C. CIPRIAN	AUR.	
6.	SÎROS Eugen Gheorghe	AUR	
7.	Iftin Gheorghe	AUR	
8.	Silgeoniu Codreanu	AUR	
9.	FLORIAN-FERNANDES LUMINIȚA	AUR	
10.	Sandu M. Ionuț	AUR	
11.	Barcani Ionuț	AUR	
12.	ROMAN MARIUS VALENTIN	AUR	
13.	DUMITRESCU CRISTINA	AUR.	
14.	CONSTANTINESCU ROSICA	AUR	

Susținătorilor propunerii legislative – Lege pentru completarea Legii nr. 286/2009
privind Codul penal

[illegible]

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

SENAT

CAMERA DEPUTAȚILOR

LEGE

pentru completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

Parlamentul României adoptă prezenta lege

Art. I – După Secțiunea a 5-a din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009, cu modificările și completările ulterioare, se introduc două noi secțiuni, Secțiunea a 5-a¹ și Secțiunea a 5²-a, cu următorul cuprins:

„SECȚIUNEA a 5¹-a Executarea pedepsei la locul de muncă

Art. 98¹ Condițiile executării pedepsei la locul de muncă

(1) Instanța poate dispune executarea pedepsei la locul de muncă dacă sunt întrunite următoarele condiții:

- a) pedeapsa aplicată este închisoarea de cel mult 7 ani;*
- b) infractorul nu a mai fost condamnat anterior la pedeapsa închisorii mai mare de 3 ani, afară de cazul când condamnarea intră în vreunul din cazurile prevăzute în art. 42, sau pentru care a intervenit reabilitarea ori s-a împlinit termenul de reabilitare;*
- c) infractorul și-a manifestat acordul ca în cazul în care va fi găsit vinovat să poată executa pedeapsa la locul de muncă;*
- d) există acordul scris al unității în care infractorul urmează să execute pedeapsa;*
- e) în raport de gravitatea faptei, de împrejurările în care a fost comisă, de conduita profesională și generală a infractorului și de posibilitățile acestuia de*

reeducare, instanța apreciază că sunt suficiente temeiuri ca scopul pedepsei să fie atins fără privare de libertate.

(2) Executarea pedepsei la locul de muncă poate fi dispusă și în caz de concurs de infracțiuni, dacă pedeapsa aplicată pentru concursul de infracțiuni este de cel mult 7 ani închisoare și sunt întrunite celelalte condiții prevăzute în alineatul precedent.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică și în cazul în care condamnatul nu desfășoară o activitate la data aplicării pedepsei.

(4) Când pedeapsa închisorii este însoțită de pedeapsa amenzii aplicate în condițiile art. 62, amenda se execută chiar dacă executarea pedepsei închisorii se va dispune la locul de muncă.

Art. 98² Modul de executare și obligațiile

(1) Pe durata executării pedepsei, condamnatul este obligat să îndeplinească toate îndatoririle la locul de muncă, cu următoarele limitări ale drepturilor ce-i revin potrivit legii:

- a) din totalul veniturilor cuvenite, potrivit legii, pentru munca prestată, cu excepția sporurilor acordate pentru activitatea desfășurată în locuri de muncă cu condiții vătămătoare sau periculoase, se reține o cotă de 25-50%, stabilită potrivit legii, în raport cu cuantumul veniturilor și cu îndatoririle condamnatului pentru întreținerea altor persoane, care se distribuie cu următoarea ordine de precădere: 1. pentru acoperirea integrală a obligațiilor civile stabilite de către instanță, afară de cazul în care partea civilă a renunțat la despăgubiri; 2. la bugetul statului;*
- b) drepturile de asigurări sociale se stabilesc în procente legale aplicate la venitul net cuvenit condamnatului, după reținerea cotei prevăzute la lit. a);*
- c) durata executării pedepsei nu se consideră vechime în muncă;*
- d) nu se poate schimba locul de muncă la cererea condamnatului, decât prin hotărârea instanței de judecată;*
- e) condamnatul nu poate fi promovat;*
- f) condamnatul nu poate ocupa funcții de conducere, iar în raport cu fapta săvârșită nu poate ocupa funcții care implică exercițiul autorității de stat, funcții instructiv-educative ori de gestiune.*

(2) Pe durata executării pedepsei, condamnatului i se interzice dreptul electoral de a fi ales.

(3) Instanța poate dispune ca cel condamnat să respecte și una sau mai multe din obligațiile prevăzute în art. 93. De asemenea, instanța poate modifica sau poate dispune încetarea obligațiilor în conformitate cu art. 95.

(4) Pedeapsa se execută la locul de muncă în baza mandatului de executare a pedepsei.

(5) Pe timpul executării pedepsei în unitatea în care cel condamnat își desfășoară activitatea la data aplicării pedepsei, contractul de muncă se suspendă.

(6) În cazul executării pedepsei într-o altă unitate decât cea în care își desfășura activitatea condamnatul la data aplicării pedepsei, contractul de muncă încheiat încetează. Pedeapsa se execută fără a se încheia contract de muncă.

(7) Dispozițiile alin. (6) se aplică în mod corespunzător și în cazul condamnatului care nu desfășoară o activitate la data aplicării pedepsei.

Art. 98³ Revocarea executării pedepsei la locul de muncă

(1) Dacă după rămânerea definitivă a hotărârii prin care s-a dispus executarea pedepsei la locul de muncă, cel condamnat săvârșește din nou o infracțiune, înainte de începerea executării pedepsei sau în timpul executării acesteia, instanța revocă executarea pedepsei la locul de muncă și dispune executarea pedepsei la un loc de deținere.

(2) Pedeapsa principală pentru noua infracțiune se stabilește și se execută, după caz, potrivit dispozițiilor referitoare la recidivă sau la pluralitatea intermediară.

(3) Dacă infracțiunea ulterioară este săvârșită din culpă, instanța poate dispune și pentru această infracțiune executarea pedepsei la locul de muncă. În acest caz, revocarea nu mai are loc și pedeapsa se aplică potrivit regulilor pentru concursul de infracțiuni.

(4) Dacă persoana condamnată se sustrage de la prestarea activității în cadrul unității sau nu-și îndeplinește în mod corespunzător îndatoririle ce-i revin la locul de muncă ori nu respectă măsurile de supraveghere sau obligațiile stabilite prin hotărârea de condamnare, instanța poate să revoce executarea pedepsei la locul de muncă, dispunând executarea pedepsei într-un loc de deținere.

(5) Când condamnatul nu mai poate presta munca din cauza pierderii totale a capacității de muncă, instanța revocă executarea pedepsei la locul de muncă și, ținând seama de împrejurările care au determinat incapacitatea de muncă și doar dacă persoana condamnată a achitat în integralitate obligațiile civile stabilite de instanță, instanța poate

dispune suspendarea executării pedepsei sub supraveghere chiar dacă nu sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 91.

(6) Dacă executarea pedepsei la locul de muncă se revocă potrivit alin. (1) sau (4), pedeapsa aplicată sau, după caz, restul de pedeapsă rămas neexecutat se execută într-un loc de deținere.

Art. 98⁴ Anularea executării pedepsei

(1) Dacă persoana condamnată mai săvârșește o infracțiune până la rămânerea definitivă a hotărârii prin care s-a dispus executarea pedepsei la locul de muncă și aceasta se descoperă mai înainte ca pedeapsa să fi fost executată la locul de muncă sau considerată executată, instanța, dacă nu sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 98¹, anulează executarea pedepsei la locul de muncă.

(2) Pedeapsa se stabilește, după caz, potrivit regulilor de la concursul de infracțiuni, recidivă sau pluralitate intermediară.

(3) La scăderea pedepsei executate în întregime sau în parte, ori, după caz, la contopirea pedepselor, se aplică dispozițiile privitoare la pedeapsa închisorii, fără a se ține seama dacă una din pedepse se execută la locul de muncă. Pedeapsa astfel stabilită se execută într-un loc de deținere.

Art. 98⁵ Încetarea executării pedepsei

(1) Dacă persoana condamnată a executat cel puțin două treimi din durata pedepsei, a dat dovezi temeinice de îndreptare, a avut o bună conduită, a fost disciplinat și stăruitor în muncă, a achitat în integralitate obligațiile civile, instanța poate dispune încetarea executării pedepsei la locul de muncă, la cererea persoanei condamnate.

(2) Pedeapsa se consideră executată dacă în intervalul de timp de la încetarea executării pedepsei la locul de muncă și până la împlinirea duratei pedepsei, cel condamnat nu a săvârșit din nou o infracțiune.

(3) Dacă în același interval condamnatul a comis din nou o infracțiune, instanța poate dispune revocarea încetării executării pedepsei la locul de muncă, dispozițiile art. 106 și 98⁴ alin. (3) fiind aplicabile în mod corespunzător.

SECȚIUNEA a 5²-a Executarea pedepsei închisorii la domiciliu

Art. 98⁶ Condițiile executării pedepsei închisorii la domiciliu

(1) Instanța poate dispune executarea pedepsei închisorii la domiciliu dacă sunt întrunite următoarele condiții:

- a) pedeapsa aplicată este închisoarea de cel mult 7 ani, inclusiv pentru pedepsele rezultante în cazul concursului de infracțiuni;*
- b) inculpatul nu a fost condamnat anterior la pedeapsa închisorii mai mare de 3 ani, cu excepția cazului în care a intervenit reabilitarea sau s-a împlinit termenul de reabilitare;*
- c) inculpatul și-a manifestat acordul de a presta o muncă neremunerată în folosul comunității;*
- d) în raport cu persoana inculpatului, se va avea în vedere conduita avută anterior săvârșirii infracțiunii, eforturile depuse de inculpat pentru diminuarea consecințelor infracțiunii, și instanța apreciază că executarea la domiciliu a pedepsei închisorii este suficientă, iar condamnatul nu va mai comite alte infracțiuni, însă este necesară supravegherea conduitei sale pentru o perioadă determinată;*
- e) inculpatul își ia angajamentul de a achita cheltuielile judiciare și obligațiile civile față de partea civilă, în termen de 6 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, sub sancțiunea înlocuirii executării pedepsei închisorii la domiciliu cu executarea pedepsei închisorii în regim de detenție sau executarea pedepsei la locul de muncă.*

(2) Nu se poate dispune măsura executării pedepsei închisorii la domiciliu, dacă:

- a) inițial a fost aplicată pedeapsa închisorii însă s-a dispus suspendarea executării sub supraveghere sau executarea pedepsei la locul de muncă, iar ulterior aceasta a fost revocată;*
- b) inculpatul s-a sustras de la urmărirea penală ori judecată sau a încercat să zădărnicească aflarea adevărului ori a identificării și tragerii la răspundere penală a autorului și a participanților;*
- c) faptele comise constituie infracțiuni contra vieții, contra libertății și integrității sexuale dintre cele prevăzute de art. 218 alin. (3), (3²), art. 218¹, art. 219¹, art. 219², art. 221, art. 222-222¹, infracțiuni de corupție, traficul ilicit de droguri de mare risc;*

d) persoana a fost condamnată anterior pentru săvârșirea infracțiunii de evadare ori înlesnire a evadării ori pentru tentativă la acestea.

(3) Dacă sunt îndeplinite condițiile anterior menționate și se dispune măsura executării la domiciliu a pedepsei închisorii, instanța de judecată va dispune și asupra termenului de supraveghere, care va fi egal cu durata pedepsei aplicate, calculându-se de la data rămânării definitive a hotărârii de condamnare.

Art. 98⁷ Obligațiile persoanei condamnate

(1) Pe durata executării pedepsei închisorii la domiciliu, persoana condamnată poate părăsi domiciliul doar cu permisiunea judecătorului delegat cu executarea pedepsei, pentru motive întemeiate, precum:

- a) exercitarea dreptului la muncă;*
- b) exercitarea dreptului la sănătate;*
- c) exercitarea dreptului la educație;*
- d) alte activități care au legătură cu drepturile fundamentale ale omului prevăzute de Constituția României.*

(2) Pe durata termenului de supraveghere, condamnatul trebuie să respecte următoarele măsuri de supraveghere:

- a) să primească vizitele consilierului de probațiune desemnat cu supravegherea sa;*
- b) să anunțe, în prealabil, schimbarea domiciliului;*
- c) să comunice schimbarea locului de muncă;*
- d) să comunice informații și documente de natură a permite controlul mijloacelor sale de existență;*
- e) să presteze o muncă neremunerată în folosul comunității pe o perioadă cuprinsă între 60-120 de zile, în condițiile stabilite de instanța de judecată;*
- f) să îndeplinească, integral, obligațiile civile stabilite prin hotărâre de condamnare, cel mai târziu în termen de 6 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.*

(3) Pentru respectarea principiului egalității în fața legii, persoanele care nu au un domiciliu unde să execute pedeapsa închisorii la domiciliu vor beneficia de sprijinul DGASPC pentru acordarea unei locuințe sociale.

(4) Pe parcursul executării pedepsei la domiciliu, persoanele condamnate vor fi monitorizate în permanență prin intermediul unei brățări electronice.

(5) Pe durata executării pedepsei, condamnatului i se interzice dreptul electoral de a fi ales.

Art. 98⁸ Supravegherea executării

(1) Supravegherea executării la domiciliu a pedepsei închisorii este efectuată de un judecător delegat cu executarea din cadrul unui penitenciar din circumscripția domiciliului unde persoana condamnată execută măsura și a organului de poliție din circumscripția unde se află domiciliul unde se execută măsura.

(2) Organul de poliție poate dispune efectuarea periodică a unor vizite inopinate pentru verificarea respectării de către condamnat a pedepsei.

(3) Nu este necesar acordul prealabil al judecătorului de supraveghere a privării de libertate atunci când persoana condamnată părăsește domiciliu și se află într-o cauză justificativă sau de neimputabilitate.

Art. 98⁹ Revocarea executării pedepsei la domiciliu

(1) Dacă după rămânerea definitivă a hotărârii prin care s-a dispus executarea pedepsei închisorii la domiciliu, cel condamnat săvârșește din nou o infracțiune, înaintea expirării executării pedepsei sau în timpul executării acesteia, instanța revocă executarea pedepsei închisorii la domiciliu și dispune executarea pedepsei într-un loc de deținere.

(2) Pedeapsa principală pentru noua infracțiune se stabilește și se execută, după caz, potrivit dispozițiilor referitoare la recidivă sau la pluralitatea infracțională.

(3) Dacă infracțiunea ulterioară este săvârșită din culpă, instanța poate dispune și pentru această infracțiune executarea pedepsei închisorii la domiciliu. În acest caz, revocarea nu mai are loc și pedeapsa se aplică potrivit regulilor pentru concursul de infracțiuni.

(4) Dacă persoana condamnată se sustrage de la prestarea muncii neremunerate în folosul comunității sau nu respectă măsurile de supraveghere sau obligațiile stabilite prin hotărârea de condamnare, inclusiv achitarea cheltuielilor judiciare și obligațiile civile față de partea civilă, în termen de 6 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, instanța, pe baza raportului de supraveghere, poate revoca executarea

pedepsei închisorii la domiciliu, dispunând executarea pedepsei într-un loc de deținere. În cazul în care se constată că persoana condamnată, deși este de bună-credință, nu are posibilitatea materială de a achita cheltuielile judiciare și obligațiile civile față de partea civilă, în termen de 6 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, atunci instanța poate revoca executarea pedepsei închisorii la domiciliu, dispunând executarea pedepsei executarea pedepsei la locul de muncă.

(5) Când condamnatul nu mai poate presta munca neremunerată din cauza pierderii totale a capacității de muncă, instanța revocă executarea pedepsei închisorii la domiciliu și, ținând seama de împrejurările care au determinat incapacitatea de muncă de la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare la această pedeapsă, dispune măsurile civile stabilite prin lege. Totodată, instanța poate dispune suspendarea executării pedepsei sub supraveghere chiar dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute în art. 91.

(6) Dacă executarea pedepsei închisorii la domiciliu se revocă potrivit alin. (1) sau (4), pedeapsa aplicată sau, după caz, restul de pedeapsă rămas neexecutat se execută într-un loc de deținere, cu excepția situației prevăzute la alin. (4) teza a II-a.

Art. 98⁹ Anularea executării pedepsei la domiciliu

(1) Dacă persoana condamnată mai săvârșește o infracțiune până la rămânerea definitivă a hotărârii prin care s-a dispus executarea pedepsei la locul de muncă și aceasta se descoperă mai înainte ca pedeapsa să fi fost executată la locul de muncă sau considerată executată, instanța, dacă nu sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 98⁶, anulează executarea pedepsei la domiciliu.

(2) Pedeapsa se stabilește, după caz, potrivit regulilor de la concursul de infracțiuni, recidivă sau pluralitate intermediară.

(3) La scăderea pedepsei executate în întregime sau în parte, ori, după caz, la contopirea pedepselor, se aplică dispozițiile privitoare la pedeapsa închisorii, fără a se ține seama dacă una din pedepse se execută la domiciliu. Pedeapsa astfel stabilită se execută într-un loc de deținere.

Art. 98¹⁰ Încetarea executării pedepsei la domiciliu

(1) Dacă persoana condamnată a executat cel puțin două treimi din durata pedepsei, a dat dovadă temeinică de îndreptare, a avut o bună conduită, a respectat în mod corespunzător măsurile de supraveghere și obligațiile stabilite prin hotărârea de condamnare și a achitat în integralitate obligațiile civile în termen de 6 luni de la data

hotărârii judecătorești definitive de condamnare, instanța poate dispune încetarea executării pedepsei închisorii la domiciliu, la cererea persoanei condamnate.

(2) Pedeapsa se consideră executată dacă în intervalul de timp de la încetarea executării pedepsei închisorii la domiciliu și până la împlinirea duratei pedepsei, cel condamnat nu a săvârșit din nou o infracțiune.

(3) Dacă în același interval condamnatul a comis din nou o infracțiune, instanța poate dispune revocarea încetării executării pedepsei închisorii la domiciliu, dispozițiile art. 106 și 98° alin. (3) aplicându-se în mod corespunzător."

Art. II - (1) Prevederile prezentei legi intră în vigoare la 90 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) În termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Guvernul va adopta normele de aplicare și hotărârile necesare punerii în aplicare a dispozițiilor prezentei legi.

Art. III - Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu cele aduse prin prezenta lege, se va republica în Monitorul Oficial al României, Partea I, dându-se textelor o nouă renumerotare.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

Președintele Senatului

Președintele Camerei Deputaților